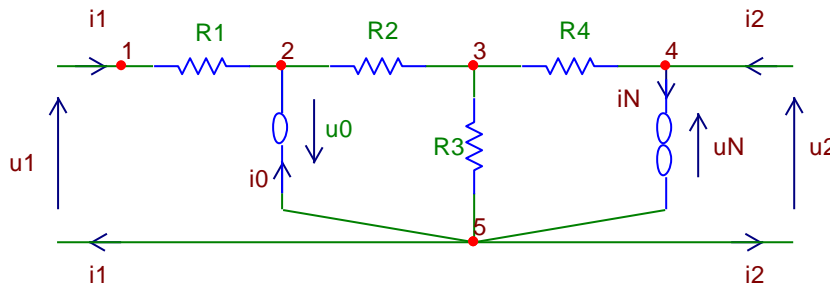

PRIPREMA ZA VEŽBU 1:

1. U rezistivnoj dvopristupnoj mreži zadatoj na Slici 1, parametri R_1, R_2, R_3 i R_4 su poznati, pozitivni i konačni.

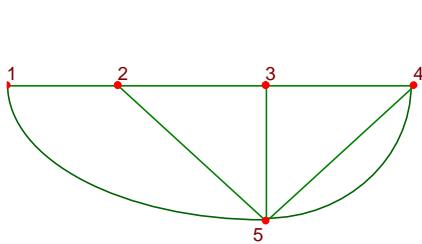
- Nacrtajte graf pridružen mreži, strujni graf i naponski graf,
- formirajte redukovani skup jednačina potrebnih za određivanje konstitutivnih relacija (KR) ove mreže u r -formi i a -formi. Kolike su dimenzije potpunog i redukovanog skupa jednačina potrebnih za određivanje KR mreže?
- Rešite dobijeni redukovani sistem simboličkih jednačina u Matlab-u (odredite KR mreže u r -formi i a -formi).

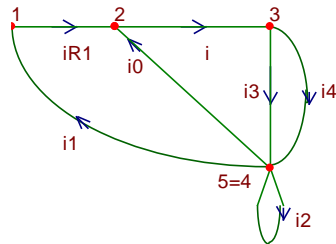
Slika 1.

REŠENJE:

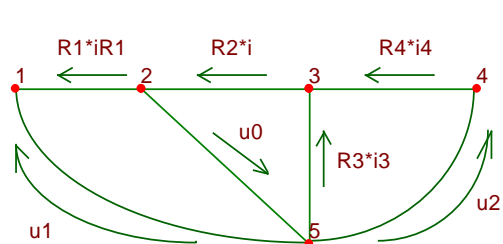
a) Graf pridružen mreži i odgovarajući strujni i naponski grafovi su prikazani na Slikama 1a, 1b i 1c. Struje koje nisu zadate postavkom zadatka su proizvoljno označene i orijentisane na strujnom grafu, a naponi u naponskom grafu su usklađeni sa smerovima struja.

Slika 1a. Graf mreže

Slika 1b. Strujni graf

Slika 1c. Naponski graf

b) Graf pridružen mreži ima 8 grana. Svaka grana odgovara jednom pristupu, kome pridružujemo par promenljivih (napon, struja). Odavde sledi da su dimenzije maksimalnog skupa linearno nezavisnih j -na 16×16 . Strujni graf ima 4 čvorova, odakle sledi da se u redukovanom skupu jednačina može napisati maksimalno 3 linearno nezavisnih SKZ+KR. Naponski graf ima 3 okca, odakle sledi da je maksimalni broj linearno nezavisnih NKZ+KR jednak 3. Ukoliko SKZ+KR napišemo npr. za snopove oko čvorova 1, 2 i 3 (svi snopovi orijentisani npr. ka spolja), i NKZ+KR za sva 3 okca (smer obilaska kontura npr. u pravcu kretanja kazaljki na satu), redukovani sistem jednačina glasi:

$$\text{SKZ+KR: } \begin{cases} -i_1 + i_{R1} = 0 \\ -i_{R1} - i_0 + i = 0 \\ -i + i_3 + i_4 = 0 \end{cases} \quad \text{NKZ+KR: } \begin{cases} u_1 - R_1 i_{R1} + \underbrace{u_0}_0 = 0 \\ -\underbrace{u_0}_0 - R_3 i_3 - R_2 i = 0 \\ R_3 i_3 - R_4 i_4 - u_2 = 0 \end{cases} .$$

Redukovani sistem ima 6 jednačina i 8 promenljivih, $\{u_1, i_1, u_2, i_2, i_3, i_4, i_{R1}\}$, te su dimenzije sistema 6×8 . Ovaj broj jednačina je dovoljan, s obzirom da je krajnji cilj zadatka dobijanje KR dvopristupne mreže, koje su u implicitnoj formi oblika $f_1(u_1, i_1, u_2, i_2) = 0$ i $f_2(u_1, i_1, u_2, i_2) = 0$, tj. dimenzija 2×4 . Ovo znači da nam je za određivanje KR dovoljan sistem dimenzija $n \times (n-2)$ (za rezistivnu mrežu sa jednim pristupom $n \times (n-1)$, a za rezistivno kolo $n \times n$, gde je n broj promenljivih u redukovanom sistemu).

c) Da bismo rešili redukovani sistem simboličkih j -na u Matlab-u, potrebno je definisati sve simboličke promenljive koje se pojavljuju, korišćenjem naredbe **syms**,

```
>>syms R1 R2 R3 R4 u1 u2 i1 i2 i3 i4 i iR1
```

Zatim je potrebno definisati jednačine redukovanog sistema,

```
>>eq1=-i1+iR1==0; eq2=-iR1+i==0; eq3=-i+i3+i4==0;
>>eq4=u1-R1*iR1==0; eq5=-R3*i3-R2*i==0; eq6=R3*i3-R4*i4-u2==0;
```

Za dobijanje KR u r -formi treba eliminisati sve promenljive *osim* i_1 i i_2 , odnosno, za dobijanje KR u a -formi, sve *osim* u_2 i i_2 . Sistem simboličkih j -na rešavamo korišćenjem naredbe **solve**,

```
>>KR_R_FORMA=solve(eq1,eq2,eq3,eq4,eq5,eq6,i,i3,i4,iR1,u1,u2)
>>KR_A_FORMA=solve(eq1,eq2,eq3,eq4,eq5,eq6,i,i3,i4,iR1,u1,i1)
```

Rešenjima pristupamo preko

```
>>KR_R_FORMA.u1
>>KR_R_FORMA.u2
>>KR_A_FORMA.u1
>>KR_A_FORMA.i1
```

Rešenja možete pokušati srediti (grupisati zajedničke činioce) korišćenjem naredbi **simplify**, **collect** i **pretty**.

Na kraju, rešenje zadatka (KR dvopristupne mreže u eksplicitnoj r -formi i a -formi) glase

$$\begin{bmatrix} u_1 \\ u_2 \end{bmatrix} = \underbrace{\begin{bmatrix} R_1 & 0 \\ -\left(R_2 + R_4 + \frac{R_2 R_4}{R_3}\right) & 0 \end{bmatrix}}_{\text{matrica } r} \begin{bmatrix} i_1 \\ i_2 \end{bmatrix}, \quad \begin{bmatrix} u_1 \\ i_1 \end{bmatrix} = \underbrace{\begin{bmatrix} -\frac{R_1}{\left(R_2 + R_4 + \frac{R_2 R_4}{R_3}\right)} & 0 \\ 1 & 0 \\ -\frac{R_2 + R_4 + \frac{R_2 R_4}{R_3}}{R_3} & 0 \end{bmatrix}}_{\text{matrica } a} \begin{bmatrix} u_2 \\ -i_2 \end{bmatrix}.$$

Pokušajte da nađete KR ove mreže u npr. g -formi ili h -formi. Objasnite zašto Matlab ne može da nađe ova rešenja (pomoć: dvopristupni rezistivni elementi/mreže ne moraju da imaju KR u svih 6 eksplicitnih formi).